

L'Educació Física en l'Educació Social: una experiència d'aprenentatge servei

Dades generals:

Universitat de Barcelona, Facultats de Formació del Professorat i de Pedagogia

Barcelonès

Merche Ríos Hernández

mercherios@ub.edu

Dades de l'experiència:

"Des de l'assignatura l'Educació Física en l'Educació Social, optativa dels estudis d'Educació Social de la Universitat de Barcelona (UB), pretenem que l'alumnat entri en contacte amb dos col·lectius específics. D'aquesta manera els alumnes posen en pràctica els coneixements apresos al llarg de l'assignatura, tot organitzant jornades socioesportives per a persones internes en centres penitenciaris i pacients amb trastorn mental interns en un centre de salut mental".

El plantejament de l'experiència s'inscriu plenament en l'aprenentatge servei, ja que els objectius són:

- Oferir als alumnes la possibilitat de conèixer la realitat penitenciària i la de la salut mental, ampliant el seu horitzó professional.
- Facilitar el coneixement entre un grup d'estudiants de la UB i un d'interns i pacients, col·laborant en el seu procés de reinserció social o rehabilitació, disminuint la dissocialització.
- Afavorir un marc de reflexió sobre la delinqüència i les mesures penals de privació de llibertat, potenciant canvis d'actitud i el compromís envers els col·lectius amb

desavantatges socials. Anàlogament, reflexionar sobre la salut mental i les seves conseqüències socials.

- Adquirir actituds favorables vers una concepció educativa que valora l'Educació Física com un recurs pedagògic d'intervenció social.

La present proposta s'inicia el curs acadèmic 1994-1995 amb la primera Trobada Socioesportiva entre els alumnes del Campus Mundet i interns del centre penitenciari Quatre Camins. Dos cursos més tard s'inicia també l'experiència amb el Complex Assistencial en Salut Mental Benito Menni de Sant Boi de Llobregat. Actualment estem col·laborant amb altres centres penitenciaris: Model a Barcelona, Can Brians, Trinitat (joves) i el Centre Educatiu l'Alzina (menors).

La primera precisió que cal fer és terminològica. Si bé el nom de Trobada Socioesportiva ha fet fortuna i ja forma part tant de la cultura de les nostres facultats com dels centres participants, caldria dir que el nom que més escau al tipus d'activitats que s'organitzen és Trobada Lúdica-motriu, ja que principalment s'intervé mitjançant el joc motor. El component socialitzant del joc facilita molt més les interrelacions entre els alumnes, els interns i els pacients que la pràctica esportiva.

A l'actualitat, es considera obligatori per als alumnes d'Educació Social participar en dues de les set trobades que es programen cada curs. Paradoxalment, van ser els mateixos alumnes que van proposar aquesta obligatorietat una vegada havien viscut l'experiència, ja que les trobades han esdevingut el fil conductor de l'assignatura l'Educació Física en l'Educació Social. Aquesta matèria gira al voltant del joc com a activitat que facilita la mediació amb col·lectius en risc d'exclusió social. Una eina que permet el contacte entre iguals i que, alhora, educa les capacitats motrius, cognitives, emocionals, socials, incentivant la comunicació. Cal dir però que un dels aspectes més importants de l'assignatura és la implicació de l'alumnat en tot el procés de preparació i desenvolupament de les trobades, on el compromís personal de cadascun dels alumnes és clau per a l'èxit de l'experiència. Així, l'assistència a classe suposa una obligatorietat amb la resta de companys, ja que es treballa amb la perspectiva d'una acció col·legiada, on es potencia la coresponsabilitat, l'autonomia i la col·laboració, des de l'horitzontalitat i la transversalitat, en oposició a l'estructura clàssica, jerarquizada verticalment. Es pretén aconseguir doncs la interactivitat, consistent a facilitar la presa de decisions consensuades per part del grup classe, un treball en equip que s'adapta al context d'intervenció i on tothom té un paper actiu i creatiu.

En síntesi, es tracta d'aconseguir que l'educador o educadora social tingui competències didàctiques respecte a l'àrea d'Educació Física i adopti un compromís moral materialitzat a col·laborar en la reducció dels desavantatges socials. En definitiva, es pretén formar un estudiant que sigui crític, reflexiu, actiu, dialèctic i comunicatiu.

Redacció: Merche Ríos i Hernández, 07 d'octubre de 2006

Aprenentatges que s'han donat:

- Aprenentatges propis de l'educació física
- Coneixement de la realitat dels centres penitenciaris i dels centres de salut mental
- Habilitats organitzatives i de gestió del projecte
- Habilitats de comunicació, empatia, diàleg, etc.

Descripció del servei:

Oferir un espai d'intercanvi lúdic a les persones internes en centres penitenciaris i als pacients amb trastorn mental.

Àmbits de servei: Ajuda pròxima a altres persones

Matèries implicades: Educació Social i Educació Física

Nivells educatius: Universitat

Edats dels participants: 18-25 anys, 25-65 anys, Més de 65 anys

Data d'inici del projecte: 1994

Data de finalització del projecte: En curs

Entitats que participen a l'experiència: Universitat de Barcelona, Complex Assistencial en Salut Mental Benito Menni de Sant Boi de Llobregat, Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil de la Generalitat de Catalunya

[\[Veure l'experiència relatada al llibre\]](#)

Dades de contacte:

Adreça: Campus Mundet UB, Edifici Llevant, DEMC, Pg. Vall d'Hebrón, 171, 08035 Barcelona

Població: Barcelona

Comarca: Barcelonès

Telèfon: 93 403 51 41

Correu electrònic: mercherios@ub.edu

Web: <http://www.ub.edu>